

Hvordan styrke laget rundt barn og unge?

Innsiktsnotat og anbefalinger fra Barneombudet

2023

Barneombudets innsiktsarbeid

Barneombudets oppgave er å følge med på barns oppvekstkår og at barns rettigheter blir fulgt, og foreslå endringer for myndighetene om hva som kan gjøres bedre. Barnehagen og skolen har en helt sentral rolle i barns liv. De er ikke bare nødvendige for å oppfylle barns rett til utdanning, men også for å oppfylle andre rettigheter, for eksempel retten til utvikling, helse, beskyttelse, medvirkning og ytringsfrihet. Barneombudet har gjennom mange år sett betydningen av gode støttenettverk rundt barn i barnehage og skole, som kan bidra til at barn får ivaretatt sine rettigheter og behov.

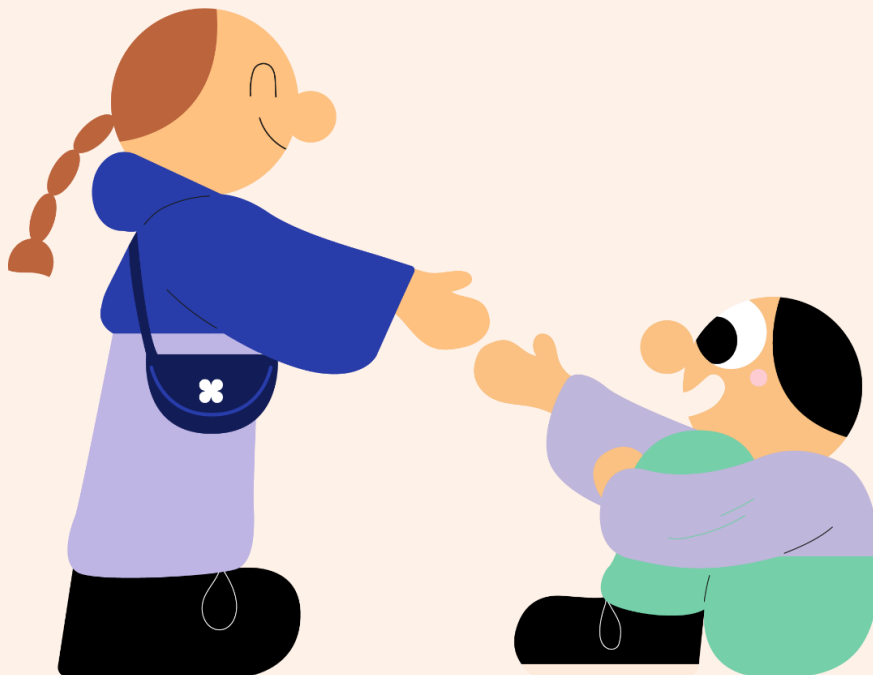
Et av Barneombudets hovedmål er derfor å jobbe for at barnehager og skoler har et sterkt lag rundt barn og unge. Med laget rundt barn og unge mener vi kompetansen som skal være tilgjengelig internt i barnehager og skoler, og de eksterne støttetjenestene som skal bidra inn i arbeidet.

I innsiktsarbeidet vårt baserer vi oss på kunnskap fra forskning, barn og unge, fagmiljøer, brukerorganisasjoner og andre som kjenner praksisfeltet. For å lære mer om hvordan laget kan bli best mulig har vi invitert en rekke organisasjoner til [innspillsmøter](#).

Vi ønsket å vite mer om følgende:

- Hvilke behov har barn og unge, og hvilken kompetanse trenger de rundt seg i barnehage og skole?
- Hva skal til for at alle barnehager og skoler har et sterkt lag rundt barn og unge?

Dette notatet er et bidrag til myndighetenes arbeid for å styrke laget rundt barn og unge. Nedenfor gir vi en oppsummering av møtene og innspill fra enkelte av våre rapporter. Til slutt gir vi anbefalinger om hvilke virkemidler myndighetene kan benytte.

Barn og unges behov

Barnehage og skole er en sentral livsarena for barn, og et sterkt lag rundt barn og unge bidrar til at alle barn kan oppleve mestring og inkludering. Laget handler både om det forebyggende arbeidet og hjelp til barn som har møtt utfordringer. Laget skal støtte opp om behov som alle barn har, samtidig som det må tilpasses behovene til barn som har behov for mer skreddersydde tiltak.

I møtene ble det spilt inn at barn og unge har behov for:

- Trygghet, å bli sett og ha gode relasjoner til voksne. Det er viktig med voksne «trygghetspersoner» som er tilgjengelig når barn trenger det, noe som stiller krav til at ansatte har nok tid og kompetanse til å bygge gode relasjoner til barnet.
- Trivsel, tilhørighet og trygge relasjoner til andre barn. Arbeidet med trygt og godt barnehage- og skolemiljø er en sentral oppgave for laget.
- Faglig mestring og motivasjon. Tilpasset opplæring og støttefunksjoner knyttet til dette er en viktig oppgave og stiller krav til kompetansen i laget.
- God psykisk helse. Forebygging av psykososiale vansker og psykiske helseplager er viktig, og barn som opplever psykiske plager trenger hjelp og støtte. Laget må inkludere voksne med kompetanse på psykisk helse.
- Praktisk bistand, fysisk tilrettelegging og helserelatert hjelp. Dette kan kreve særskilt kompetanse for eksempel om behovene til barn med funksjonsnedsettelse og sammensatte vansker.
- Medvirkning i eget liv. De voksne rundt barna må ha nok tid, kompetanse og handlingsrom til å legge til rette for reell deltagelse.
- Trygg digital hverdag. Voksne må ha innsikt i barns digitale liv og kompetanse om blant annet nettvett.
- Støtte på grunn av sosiale problemer, vanskelige familieforhold og krevende livssituasjoner.
- Hjelp til å komme tilbake til skolen ved bekymringsfullt skolefravær.
- Foreldrestøtte. Barn trenger foreldre som kan støtte barnet i møte med barnehage og skole og fremme barnets interesser gjennom et godt samarbeid.
- En trygg og god fritidsarena. Barns opplevelser på fritiden påvirker barnehage- og skolehverdagen og arbeidet i laget.

Hvem består laget av og hvilken kompetanse er det behov for?

Deltagerne i innspillsmøtene løftet frem ulike aktører de mener har en rolle i laget, og kompetansen disse representerer.

Skoleeier og skoleleder

Skoleeier og skoleleder har en sentral rolle. For at laget skal fungere godt må arbeidet være forankret på begge nivå og skoleleder må legge til rette for arbeidet.

Lærer (barnehagelærer, kontaktlærer og faglærer)

Godt kvalifiserte lærere har en nøkkelrolle i laget. Inkluderende undervisning og godt læringsmiljøarbeid kan forebygge problemer og danne grunnmuren for arbeidet i laget. Læreren kan, som den nærmest barna, identifisere de som trenger annen støtte og koble på andre hjelpere. I dette arbeidet er læreren avhengig av andre støttepersoner rundt seg. Dette krever imidlertid at arbeidet til andre yrkesgrupper internt i skolen forankres hos lærere og i lærerens inkluderingsarbeid, og at det er et tett samarbeid med eventuelle eksterne støttetjenester. For at læreren skal kunne ta denne rollen må styringssignalene fra nasjonale myndigheter gi rom for det. Det må også være avklart ansvars- og rollefordeling og læreren må ha tilstrekkelig tid og kompetanse.

Spesialpedagog

Spesialpedagogisk kompetanse er en sentral og nødvendig kompetanse i arbeidet med tilpasset opplæring og spesialundervisning. Det er en utfordring at slik kompetanse mangler flere steder, at det er en lite definert yrkesgruppe og at det ikke finnes egne stillingshjemler.

Rådgiver

Rådgiveren kan spille en viktig rolle i laget og er en lovfestet rettighet for eleven. De skal blant annet hjelpe med sosiale og emosjonelle problemer og koble på andre hjelpere ved behov. Det meldes imidlertid om at rollens potensial i laget er lite utnyttet og at rådgivere ofte mangler kompetanse og tillit blant elevene. Enkelte anbefaler derfor å se nærmere på kravene til tjenesten.

Miljøarbeider/miljøterapeut

En del andre yrkesgrupper har relevant utdanning og spiller en viktig rolle i det psykososiale arbeidet og til dels i den tilpassede opplæringen. De kan bidra på både individ- og systemnivå. Det er imidlertid store variasjoner i hvordan gruppene brukes og manglende regulering kan føre til at de er ofte utsettes for kutt, vikariater og midlertidige stillinger. Eksempel på yrkesgrupper som er ansatt som miljøarbeidere:

- Vernepleiere: Har spesifikk utdanning til å ivareta barn med blant annet nevroutviklingsforstyrrelser. Kan bidra i det spesialpedagogiske arbeidet og arbeidet med skolemiljø/psykososialt arbeid.
- Barne- og ungdomsarbeidere
- Barnevernspedagoger

PP-tjeneste

PP-tjenesten er en sentral støttetjeneste for barnehage og skole. Den bidrar i både individ- og systemrettet arbeid innenfor flere av områdene der barn har behov for støtte, for eksempel tilpasset opplæring, barnehage- og skolemiljø, skolefravær og psykisk helse. Det er viktig at tjenesten er mest mulig til stede i barnehager og skoler, samtidig som den beholder en uavhengig organisering og har et helhetlig blikk inn i kommunens arbeid på tvers av hver enkelt virksomhet. En gjentagende tilbakemelding er at tjenesten har for lav bemanning og at mandatet knyttet til forebyggende arbeid er uklart. Mange er opptatt av at rollen, mandatet og kapasiteten må styrkes og flere anbefaler en bemanningsnorm. Flere spiller også inn at PP-tjenesten mange steder trenger mer kompetanse og ikke har det som forventes etter nedbemanningen av Statped.

Skolehelsetjeneste/ helsesykepleier

Helsesykepleiere er en naturlig og viktig del av laget. Skolehelsetjenesten har nærhet til barn og foreldre, med mandat å jobbe helsefremmende og forebyggende. Det er et problem at tjenesten ofte er underbemannet og lite tilgjengelig, og flere ønsker en endring i normtallet som ikke oppleves å dekke dagens oppgaver og behov.

Lavterskel psykisk helsetilbud og psykolog

Psykologer og andre med terapeutisk kompetanse spiller en viktig rolle i det forebyggende arbeidet, og kan gi støtte til elever med psykiske plager. Skoleledere oppgir at de ønsker psykologer både til forebygging, opplæring, foreldrestøtte og til samtaler med elever på skolen. Enkelte psykologer sier de utnyttes best på systemnivå. Det er et problem at det er liten tilgang til psykologer i kommunene, og at de mange steder ikke benyttes i arbeid rettet mot barn og unge.

Fastlege

Fastlegene er en av aktørene i laget, blant annet som en førstelinje når barn har utfordringer med psykisk og fysisk helse. De har ofte også mye kunnskap om familien til barnet.

Tannlege

Tannlegene har gjennom nasjonal faglig retningslinje flere oppgaver knyttet barn og unge, både når det gjelder undersøkelse og behandling, men også samarbeid med andre tjenester som skolehelsetjenesten og psykisk helsetjeneste. Tjenesten spiller en viktig rolle i å avdekke barn i vanskelige livssituasjoner, vold og overgrep.

Elev-, lærling- og mobbeombud

Ombudene kan ha en viktig støttefunksjon og være en ressurs for elevene i saker om barnehage- og skolemiljø. Det varierer likevel om de blir brukt, hvordan de blir brukt og hvor mye ressurser de har.

Minoritetsrådgiver

Enkelte trekker frem at dette er en gruppe som fungerer godt som en del av laget i videregående skole og kan tenkes å være nyttige også i grunnskolen.

Koordinator/barnekoordinator

Noen barn har koordinator eller barnekoordinator. Det kan også være behov for en koordinator for arbeidet i laget. Det kan være nyttig å se på hvordan disse rollene kan samordnes og utnyttes bedre.

BPA og personlig assistent

Enkelte barn har assistenter som kan avlaste andre aktører i laget og bidra til inkludering og deltagelse for barn med funksjonsnedsettelse. Det er viktig å få disse inn i skolen, som også er foreslått i NOU 2021: 11 *Selvstyrt er velstyrt*.

NAV

NAV sine tjenester vil for eksempel være aktuelle for barn i lavinntektsfamilier eller ved oppfølging av enkelte ungdommer. Enkelte løfter frem behov for tettere samarbeid med skolen og for at barneperspektivet i NAV må styrkes.

Barnevern

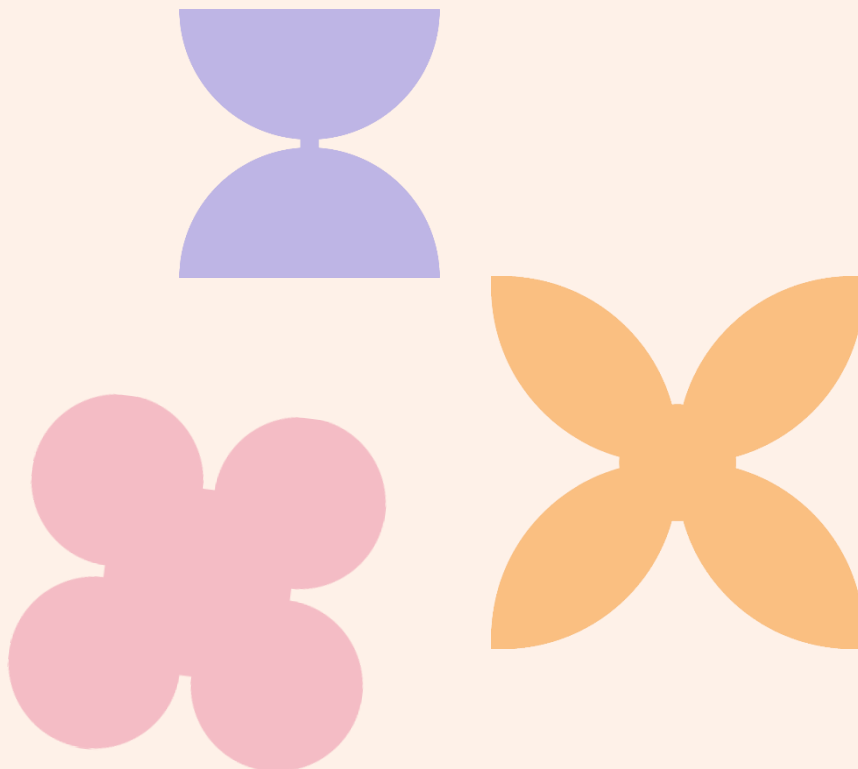
Barnevernet spiller en viktig rolle i laget for barn som trenger deres støtte, og har ofte ansvar for å koordinere samarbeidet rundt barn som de har omsorgen for.

Oppsøkende team

Flere trekker frem positive erfaringer med ulike oppsøkende og «skreddersydde» lag, for eksempel beredskapsteam, skolemiljøteam, ressursteam, tverrfaglige grupper, nærværs- og fraværsteam.

Fritidssektoren

Det som skjer på barnas fritidsarenaer, påvirker barns psykososiale miljø i barnehage og skole. Arbeidet i barnehage, skole og på fritiden må derfor sees i sammenheng.

Hva skal til for at alle barn har et lag rundt seg?

Det er stor enighet blant de vi har hatt møter med om at laget rundt barnet er viktig og bidrar til mye positivt mange steder, men at det er utfordringer som gjør at dette ikke fungerer godt på alle barnehager og skoler. Det trekkes frem at det er forskjeller mellom kommuner og mellom skoler, og at mange kommuner sliter med å rekruttere og beholde kompetanse. Generelt pekes det også på manglende ressurser blant mange av aktørene i laget. En fellesnevner som trekkes frem er at det er uklare roller og uavklart ansvarsfordeling knyttet til de ulike aktørene i laget, og samarbeidet mellom disse. Fragmentert regulering og uklare mandater for flere tjenester og yrkesgrupper trekkes frem som et problem.

I innspillsmøtene ble det foreslått flere tiltak som kan bidra til et godt lag i barnehage og skole.

Tydligere ansvars- og rollefordeling

Arbeidet til laget må basere seg på en helhetlig og bevisst tilnærming. Det må være klare mål for hvilken kompetanse som kreves og hvilke behov som skal dekkes. Rollefordelingen og mandatene til tjenestene og yrkesgruppene må være avklart. Arbeidet må forankres hos skoleeier og hos skoleleder, og i lærerens arbeid. Dette gjelder særlig det skoleinterne arbeidet, men også når andre støttetjenester bidrar må dette være godt samordnet. Lærerfunksjonen må tydeliggjøres og de ulike aktørene må ha spesifikke og supplerende ansvars- og arbeidsoppgaver.

Lovregulering som et virkemiddel for å avklare formål og roller

Mange mener tydeligere lovregulering vil være et viktig virkemiddel for å avklare formålet til- og rollene i laget. Det kan gjelde tydeligere mandater og krav til bemanning, eller minimumskrav og retningslinjer for hvordan laget bør jobbe og hvem som skal bidra. Enkelte mener loven bør stille krav til konkrete yrkesgrupper for å sikre en prioritering av disse. Andre peker på at dette kan hindre en konkret vurdering av det reelle kompetansebehovet og at enkelte yrkesgruppers kompetanse er vanskelig å definere generelt. Andre igjen påpeker at det ikke alltid handler om antall personer, men den samlede og konkrete kompetansen som er tilgjengelig hos personalet. Enkelte organisasjoner mener lovregulering i for stor grad binder opp kommunal handlefrihet, og at lokale prioriteringer i stedet bør styres gjennom et godt kunnskapsgrunnlag.

Krav til bemanning

Bemanningsnormer er et virkemiddel for å sikre prioritering av tjenester. Særlig ansatte i tjenestene og brukerne anbefaler bemanningsnormer, mens det er motsatt hos enkelte på eiernivå. Det er løftet frem behov for å innføre eller justere normer på følgende områder:

- Barnehagenormen bør dekke åpningstider.
- Lærernormen har vært viktig og ført til flere lærere. Samtidig mener enkelte det har gått på bekostning av andre aktører i laget og at det er behov for å sikre mer helhet i bemanningen.
- PP-tjenesten trekkes frem av mange som en svært underbemannet tjeneste og flere anbefaler en bemanningsnorm. Det vises til at det også er lite bevissthet rundt lokal prioritering av bemanning.

- Helseesykepleiere reguleres i dag av en norm fra 2010. Flere peker på at denne er for lav og ikke gjenspeiler dagens krav til tjenesten.
- SFO har i dag lav voksentetthet og enkelte trekker frem behovet for styrket bemanning, eventuelt gjennom bemanningsnorm.

Tilstrekkelige ressurser

Det er avgjørende at tjenestene i laget er tilgjengelige for barna og for hverandre. Begrenset kapasitet i mange tjenester hindrer dette, og enkelte peker på at det i realiteten er kommuneøkonomien som styrer lokale prioriteringer. Det er ulike meninger om hva som skal til, men det er enighet om at det er viktig å ha virkemidler for å styre prioriteringene. Enkelte peker på øremerking og lovregulering, mens andre peker på behovet for et bedre kunnskapsgrunnlag og støtte til kvalitetsutvikling.

Organisering for å ivareta barns behov

Laget må ivareta barns behov for tilgjengelighet og ha fleksibilitet slik at det kan skreddersys behovene til enkelte barn. Arbeidet må være godt forankret hos skoleeier, skoleleder og i skolens funksjon. Det er nyttig at tilbud samordnes på den enkelte barnehage eller for eksempel i en «elevtjeneste», samtidig som tannleger, leger, psykologer og PP-tjeneste trekker frem behov for å være tilknyttet egne fagmiljøer og ha organisatorisk uavhengighet. Noen tjenester har en mer sentral rolle enn andre. Det kan være utfordrende å jobbe mot et felles mål når tjenestene er ulikt forankret, men desto viktigere er det med ansvarsavklaring og forankring i barnehagen og skolens ledelse.

Tilstrekkelig og riktig kompetanse

Alle aktørene i laget må ha kompetanse innenfor sine fagområder og i tverrfaglig samarbeid. Dette stiller krav til innholdet i grunnutdanningene, etter- og videreutdanning og andre statlige kompetansesatsinger. Det pekes på behov for økt kompetanse i mange ledd:

- Alle aktørene i laget trenger kompetanse i inkluderende praksis og tverrfaglig samarbeid.
- Ledere i barnehage, skole og kommune må ha kompetanse i ledelse av tverrfaglig arbeid.
- Barnehageansatte og lærere må ha kompetanse til å identifisere barn med behov for støtte, inkluderende praksis, barns emosjonelle utvikling, spesialpedagogikk, relasjonskompetanse og lek-kompetanse. Det pekes på at lærerutdanningen ikke dekker dette godt nok og at det særlig er behov for mer praksisrettet utdanning der studentene er forberedt på møtet med barna og samarbeidet med andre aktører.

Gode rammer og strukturer for samarbeid

Samarbeidet må forankres hos skoleeier og skoleleder og de enkelte aktørene må kjenne til hverandres roller og tilbud. Det er behov for strukturer, samarbeidsrutiner og møtarenaer. Det gjelder både mellom lærere, og mellom lærere og andre aktører. Noen etterlyser endringer i og veiledning om regelverket knyttet til informasjonsdeling og taushetsplikt, andre etterlyser mer forpliktende samarbeidsavtaler.

Oppdatert og tilgjengelig kunnskapsgrunnlag

Enkelte trekker frem behovet for et oppdatert og tilgjengelig kunnskapsgrunnlag, blant annet om hvordan de ansatte i skolen jobber og forskning på hva som virker. Kunnskap om hva som virker kan danne grunnlag for anbefalinger kommunene kan bruke i sine vurderinger og prioriteringer. Det er viktig å inkludere synspunkter fra barn og unge i kunnskapsgrunnlaget.

Kunnskap fra barn og unge i Barneombudets rapporter

«Litt bedre grupper, litt bedre kompetanse hos lærere, litt mer utdanning. Det må til»

Elevene i Barneombudets rapport *Uten mål og mening?* fortalte at de ønsket seg lærere med mer kompetanse om behovene deres og hvordan de lærte best mulig. Rapporten viser at det blant annet er et stort behov for mer spesialpedagogisk kompetanse i skolen og i lærerutdanningen.

«Ikke bare helsesøster som har vært støtteapparatet. Jeg har mange jeg kan snakke med, det er viktig.»

I rapporten *Hvem skal jeg snakke med nå?* forteller både ungdom og ansatte om betydningen av å få helhetlig hjelp fra hele laget. Det er gjennom skolen ungdom som oftest kommer i kontakt med hjelpetjenestene. Ungdommene fortalte om voksne på skolen som var en viktig støtte og trakk frem både sosiallærere, kontaktlærere, rådgivere, miljøarbeidere, helsesykepleiere og pedagogisk-psykologisk rådgivere. De valgte bevisst de hjelperne som var tilgjengelige og fortalte at det kan være fint å ha flere og ulike voksenpersoner å velge mellom.

«Viktig at man er bevisst på at man kan spørre om tillatelse til å dele informasjon. Det er viktig og da er det greit»

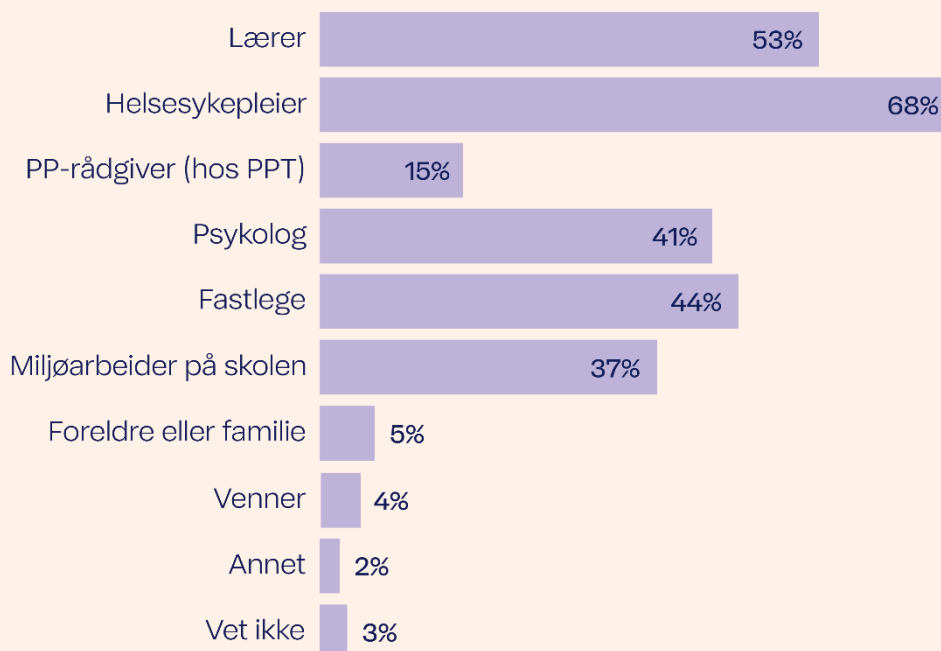
I rapporten *Å eie sin egen historie* forteller en ekspertgruppe med ungdom hvordan det er å få hjelp fra skole og andre tjenester samtidig, og hva som er viktig når hjelpere rundt skal samarbeide. Rådene passer til alle som jobber i barnehage, skole og støttetjenestene rundt.

«En ung lærer som visste litt mer om hvordan det var å være barn på vår alder. Jeg visste at hun var flink til å snakke med barn. Jeg følte at hun trodde på meg.»

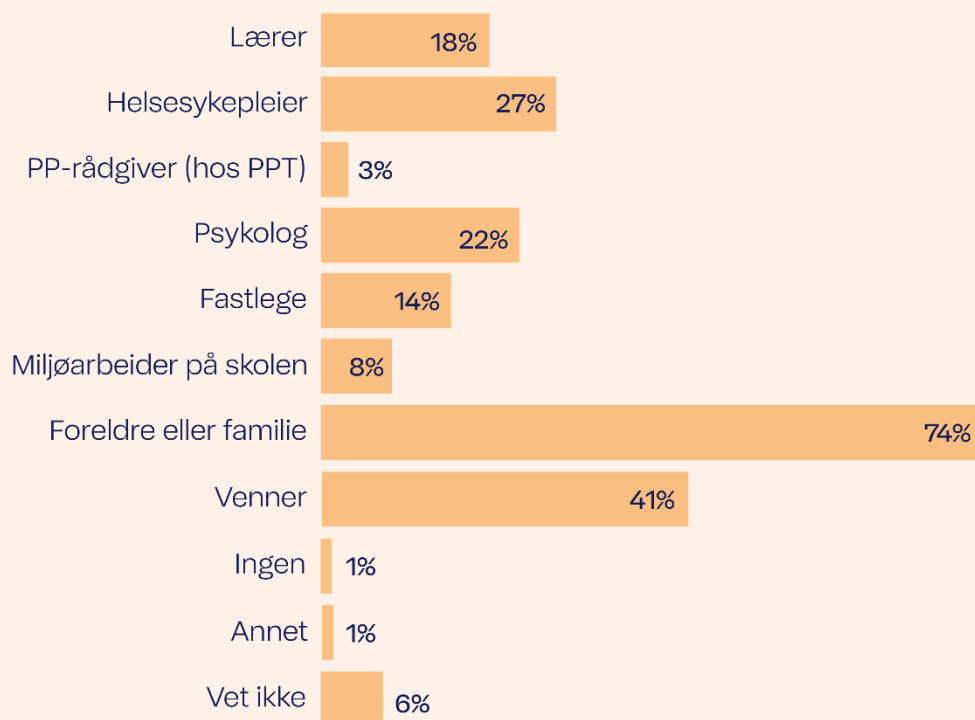
For barn og unge som har vært utsatt for vold kan ansatte på skolen være den de først åpner seg for. I rapporten *Hadde vi fått hjelp tidligere hadde alt vært annerledes* fortalte enkelte av barna at de sa ifra til lærer og helsesykepleier etter at de hadde hatt seksualundervisning eller vold som tema på skolen. Skolen hadde stor betydning i barnas liv. Tilgjengelige lærere og helsesykepleiere var viktige, og enkle former for tilrettelegging av skolehverdagen kunne gjøre en stor forskjell. I rapporten er det råd til lærere, helsesykepleiere og andre hjelpere i laget.

I Ipsos sin barne- og ungdomsundersøkelse for 2022 stilte Barneombudet spørsmål til barn og unge om de vet hvem i kommunen de kan snakke med om de har psykiske helseplager, og hvilke hjelpere de velger. Se flere detaljer i undersøkelsen.

Hvem vet barn og unge at de kan snakke med hvis du har det vanskelig?

Hvem vil barn og unge snakke med hvis de har det vanskelig?

Barneombudet anbefaler at nasjonale myndigheter styrker laget rundt barn og unge

Et sterkt lag rundt barn og unge kan bidra til å oppfylle flere av barns rettigheter, for eksempel retten til utdanning, retten til utvikling, retten til beskyttelse og retten til helse. Samtidig må barns rettigheter ivaretas i lagets arbeid, for eksempel ved at barnets beste er et grunnleggende hensyn og at barna får medvirke i arbeidet.

Regjeringen har i Hurdalsplattformen uttalt at den vil styrke laget rundt barn og unge. Barnevernsreformen (oppvekstreformen) og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis er eksempler på tiltak som innebærer at kommunene må satse på forebyggende arbeid og få mer kompetanse i laget rundt barn og unge.

Erfaringene fra innsiktsarbeidet tyder på at det er behov for en helhetlig og systematisk tilnærming fra nasjonale og lokale myndigheters side, for å styrke arbeidet i laget. Dette omfatter en ansvars- og rolleavklaring knyttet til aktørene i laget, og gode rammebetingelser for arbeidet.

Vi anbefaler at myndighetene vurderer følgende virkemidler i det videre arbeidet.

Regulere krav til flerfaglig kompetanse i skolen

Lovreguleringen av laget fremstår i dag som noe tilfeldig og ufullstendig. Enkelte grupper har et tydelig mandat og normering for bemanning, mens andre aktører overhodet ikke er regulert.¹ Mens skolens samarbeid med andre tjenester er regulert, gjelder det i liten grad det skoleinterne samarbeidet. En rydding og tydeliggjøring av krav i lov- og/eller forskrift kan bidra til at det flerfaglige og tverrfaglige arbeidet i større grad blir prioritert og til å tydeliggjøre ansvars- og rollefordelingen til aktørene som bidrar inn.

Det kan for eksempel være aktuelt å se nærmere på om kommuneloven og/eller opplæringsloven bør stille krav som sikrer at den samlede kompetansen ivaretar barns behov. Det kan være aktuelt å regulere:

- at skoler skal ha tilgang til flerfaglig kompetanse/kompetanse utover lærerkompetanse.
- at skoler skal ha tilgang til spesifikk flerfaglig kompetanse, som for eksempel spesialpedagogisk kompetanse og helse- og sosialfaglig kompetanse.
- ansvar, oppgaver og/eller stillingshjemler til ansatte med annen kompetanse.
- leders styring og organisering av tverrfaglig samarbeid.

Styrke grunnutdanningen og kompetanseutviklingen til ledere og lærere

Skoleeiere, skoleledere og lærere er blant de viktigste aktørene i laget og er en grunnmur for lagets arbeid. Dagens utdanningstilbud ser ikke ut til å gi nødvendig kompetanse til dette arbeidet. Vi anbefaler at myndighetene gjennomgår og vurderer endringer i tilbudene:

- Leder- og rektorutdanningen må gi bedre kompetanse i ledelse og organisering av tverrfaglig samarbeid.

¹ Se for eksempel opplæringsloven §5-6, §§ 9-1 og 9-2, kap. 10, helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2

- Lærerutdanningen må i større grad forberede lærerne på barnets helhetlige behov og samarbeidet med andre yrkesgrupper. Rammeplanene for lærerutdanningene er generelt utformet og fører til stor variasjon. Innspillene tyder på at det er behov for tydeligere krav til blant annet spesialpedagogisk kompetanse, klasseledelse, relasjonskompetanse, foreldresamarbeid, medvirkning, digital kompetanse og tverrfaglig samarbeid. Det er også viktig at den blir mer praksisrettet.
- Etter- og videreutdanningen og andre statlige kompetansesatsinger må gi nødvendig kompetanse til arbeidet i laget og rette seg mot flere yrkesgrupper. I videreutviklingen av tilbudene er det viktig å sikre at det ikke blir for store lokale forskjeller.

Sørge for at det prioriteres tilstrekkelige ressurser

Nasjonale myndigheter må bidra til at laget prioriteres i kommunale budsjetter. Det er behov for å sikre stabile og tilstrekkelige ressurser til organiseringen av det tverrfaglige arbeidet og til kapasiteten i de enkelte tjenestene. For eksempel gjennom:

- krav til bemanning eller kriterier for å beregne bemanning
- beregningsverktøy for bemanning og kvalitetsutvikling
- øremerking av midler

Ha et oppdatert og tilgjengelig kunnskapsgrunnlag

Det er gjennomført flere forskningsprosjekter og finnes mye kunnskap om god praksis, men dette er ikke godt nok tilgjengelig. Vi anbefaler at myndighetene sørger for et oppdatert og lett tilgjengelig kunnskapsgrunnlag, der kunnskapen som er innhentet gjennom piloter og andre forskningsprosjekter blir systematisert. I tillegg vurdere:

- om barn og unges synspunkter er godt nok belyst i kunnskapsgrunnlaget
- kartlegge om de nye samarbeidsbestemmelsene bidrar til å styrke det tverrfaglige arbeidet i barnehage og skole, og vurdere behovet for annen lovgivning

Tilby en faglig veileder og utviklingsstøtte til kommunene

Mange etterlyser veiledning og støtte fra myndighetene til å utvikle og implementere god praksis i sitt arbeid med laget. Vi anbefaler at direktoratene i samarbeid utarbeider en faglig og tverrsektoriell veileder, basert på kunnskapsgrunnlaget. Veilederen må gi nødvendig utviklings- og implementeringsstøtte til kommunene, og bidra til å skape helhet og sammenheng i arbeidet. Andre veiledere på området bør gjennomgå og harmoniseres.

Barneombudet erfarer at mange gode veiledere ikke blir brukt i praksis, og understreker at det må lages en implementeringsplan som følges med tilstrekkelige ressurser.

Dette krever blant annet:

- at det settes av ressurser hos direktorater og statsforvaltere
- at tjenestene blir gjort kjent med veilederen
- økonomisk tilskudd til lokal implementering og kompetanseheving ved behov

Barneombudet